

Ruoveden kunta

LAUSUNTO

3.3.2014

Valtiovarainministeriö

PL 28

00023 VALTIONEUVOSTO

**RUOVEDEN KUNNAN LAUSUNTO SELVITYSMIEHEN LUONNOKSESTA
VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISESTA**

Ehdotetun valtionosuusuudistuksen kriteereiden lukumäärän pienentämistä Ruoveden kunta pitää hyvänä asiana. Nykyinen järjestelmä on monimutkainen ja vanhentunut, joten uudistus on ajankohtainen.

Ruoveden kunta pitää kuitenkin selvitysmiehen esitystä kunnan talouden näkökulmasta kohtuuttomana. Valtionosuuden väheneminen olisi -158 euroa per asukas, joka tarkoittaa yhteensä -770 000 euron vähennystä nykyiseen. Valtionosuusuudistus ja heikkenevät verotuloennusteet aiheuttavat suuria haasteita Ruoveden kunnan talouden kannalta.

Ruoveden kunnan näkemyksen mukaan vanhempien ikäryhmien valtionosuusperusteen pienentämiselle ei ole kustannusvastaavia perusteita. Suhteellisesti vanhempien ikäryhmien hintojen pienentäminen ei vastaa ikääntyneen väestön sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia. Ruoveden kunnassa ikääntyneen väestön määrä lisääntyy, joka aiheuttaa enenevässä määrin paineita sosiaali- ja terveyspuolen menoihin. Varsinkin yli 85- vuotiaiden ikäryhmän kunnalle aiheuttamat kustannukset ovat merkittävästi suuremmat, koska väistämättä tässä ikäryhmässä muun muassa pitkäaikaishoivan tarve lisääntyy, jolloin kunnalle aiheutuvat kustannuksetkin lisääntyvät.

Ehdotus sairastavuuskriteerin muodostamisesta perustuu THL:n yksilötason tilastoaineistoon, jonka pohjana ovat erityiskorvattavat yleiset kansantaudit ja sairausluokitukset KELA:n tilastoista. Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisten kustannusten perusteena ovat ikäluokkapohjaiset perushinnat. Terveys- ja terveydenhuollon

laskennallisiin kustannuksiin vaikuttaa muun muassa alle 55-vuotiaiden työkyvyttömiä määrään perustuva sairastavuuskerroin. Ruoveden kunta esittää, että sairastavuuskertoimen määrittelyssä tulee paremmin huomioida myös pitkäaikaishoivassa olevien kuntalaisten aiheuttamat kustannukset.

Valtionosuusuudistuksessa ei ole riittävästi huomioitu työttömyyden vaikutuksia, kun otetaan huomioon työttömyydestä kunnille aiheutuvat taloudelliset kustannukset. Valtionosuusuudistusluonnoksessa työttömyysasteen perusteella määräytyvä valtionosuus on entisen järjestelmän mukainen ja sen perusteella maksettava valtionosuus jopa edellistä järjestelmää pienempi.

Luonnoksessa esitetään, että nykyinen valtionosuuden yleinen osa ja lisäosa esitetään korvattavaksi uudistuksessa kolmella lisäosalla: syrjäisyys, saamelaiden kotiseutualueen kunnat sekä työpaikkaomavaraisuus, jotka eivät kuulu peruspalvelujen laskennallisiin kustannuksiin. Ehdotetuista kriteereistä työpaikkaomavaraisuusmittari vaikuttaa väärin silloin, kun kunta menettää työpaikkoja ja työpaikkaomavaraisuus pienenee. Nyt aiottu muutos heikentää niiden kuntien asemaa entisestään, joiden työpaikkaomavaraisuus on heikko.

Verotuloihin perustuvaa tasausta muutetaan aiemmasta. Tasausrajaa nostetaan 91,86 %:sta 100 %:iin ja tasauslisä on 80 %:a. Ruoveden kunta esittää, että verotulotasausta koskeva järjestelmä tulee säilyttää, kuntien erilaisten tulopohjien tasaamiseksi ja kuntalaisten palvelujen turvaamiseksi.

Selvitysmiehen luonnoksessa ehdotetaan siirtymäajaksi vähintään viiden vuoden siirtymäaikaa. Ruoveden kunta esittää, että siirtymäaikaa tulisi pidentää kuntakohtaisten vaikutusten lieventämiseksi ja kuntatalouden sopeuttamiseksi tulopohjan heikkenemiseen. Vuosittainen muutos voisi olla ensimmäisinä vuosina korkeintaan 25 euroa asukasta kohti.

RUOVEDEN KUNNANHALLITUS

Eeva Kyrönviita

kunnanjohtaja

Mari Tomperi

vs. talousjohtaja

Lausuntopyyntö selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta

21/00/2014

KH 03.03.2014 § 40

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään. Järjestelmän kannustavuutta parannetaan. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on, että perusopetuksen rahoitus jatkossa perustuisi nykyistä enemmän perusopetuksen toimintaympäristöä kuvaaviin indikaattoreihin, esimerkiksi kunnan maahanmuuttajien väestöosuuteen, aikuisväestön koulutustasoon sekä työttömyysasteeseen.

Hallitusohjelman mukaan kuntauudistusta ohjaavassa lainsäädännössä otetaan käyttöön kuntauudistusta edistäviä välineitä. Tavoitteena on muun muassa poistaa lainsäädännöstä sekä kuntatalouden rahoitusjärjestelmästä kuntaliitoksia vaikeuttavia tekijöitä.

Valtiovarainministeriön asettaman selvitysmiehen toimeksiannon mukaan valtionosuusperusteiden uudistamisessa tulisi tarkastella muun muassa perusteiden läpinäkyvyyttä, lukumäärää, päällekkäisyyksiä, korvaustarpeita, ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta kuntarakenteen ja palvelutarpeiden muutoksessa. Tavoitteeksi asetettiin uudistaa kuntien valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelmassa linjatulla tavalla siten, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan vuoden 2015 alusta.

Lähtökohtana on, että valtion ja kuntien välinen kustannustenjako ei muutu valtionosuusuudistuksen johdosta.

Valtiovarainministeriön asettama selvitysmies Arno Miettinen on valmistellut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain uudistamista keväästä 2012 alkaen. Hän julkisti alustavat uudistuslinjauksensa helmikuussa 2013. Seuraavana vaiheena valtiovarainministeriö lähetti 17.12.2013 kuntien viranhaltijoille kommentoitavaksi selvitysmiehen tarkennetut uudistusesitykset ja kriteerit kuntakohtaisine laskelmineen. Kunnilta pyydettiin lausuntoa mm. laskentakriteerien määrästä ja sisällöstä, siirtymäkauden pituudesta ja ylipäättään järjestelmäuudistuksen tarpeesta.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään erityistä huomiota seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin

- muiden kriteerien painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen kestoon ja porrastukseen

Lausunnot pyydetään toimittamaan valtiovarainministeriöön viimeistään 4.4. 2014.

Kj:n ehdotus KH päättää esittää KV:lle, että se hyväksyy liitteenä olevan lausunnon ja lähettää sen edelleen valtiovarainministeriöön.

Päätös KH hyväksyi ehdotuksen.

KV § 10 Liitteenä KH:n lausunto valtionosuusjärjestelmästä (liite 1), Kokonaisrakenne (liite 2), Kuntakohtaiset laskelmat (liite 3) ja Kuntien kommentit (liite 4).

Päätös KV hyväksyi ehdotuksen.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Ruovedellä 12.3.2014

Merja Lindroos-Salonen
reskontranhoitaja